

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MALBORK

MALBORK MARZEC 2006

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Malbork**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

OŚRODEK PROFILAKTYKI I EDUKACJI SPOŁECZNEJ

MGR MIROSŁAW ŚLESIŃSKI

MODERATOR STRATEGII

MGR MARZENA ZALEWSKA

MALBORK MARZEC 2006

WSTĘP

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. nr 64, poz. 593) stwierdza, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podstawowym problemem w tworzeniu programów społecznych jest dość precyzyjne zdefiniowanie rozumienia rozwiązywania problemów społecznych w środowiskach lokalnych. Według dostępnej i aktualnej wiedzy, za najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych uważa się profesjonalną pomoc powodującą przywrócenie mobilności, rozwijanie umiejętności i sił w pokonywaniu własnych problemów. Taki kierunek działania nie wyklucza pomocy bezpośredniej.

Poniższa STRATEGIA proponuje działania na dwóch płaszczyznach:

- działania profilaktyczne, ograniczające narastanie problemów społecznych,
- działania naprawcze (pomocowe), uwzględniające profesjonalne metody rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

W rozwiązywaniu problemów społecznych w społeczności lokalnej najważniejsze jest przygotowanie kadr pomocowych i profilaktycznych, dostosowanie bazy do potrzeb pomocowych oraz uruchomienie mechanizmów kontrolno - motywujących zapewniających odpowiednie standardy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do

porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.**

Cele integracji i reintegracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Realizacja działań strategicznych spoczywa na instytucjach samorządu. Jednak należy pamiętać, że ważnym partnerem w wdrażaniu strategii są organizacje pozarządowe. To one będąc najbliższymi lokalnymi problemami społecznymi są w stanie realizować z dużym sukcesem zadania wyznaczone przez strategię.

Spółeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do POZIOMU ZARZĄDZANIA polityką społeczną.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została przyjęta jako dokument przez Radę Gminy w dniu.....

Strategia została opracowana na lata 2006 – 2015.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Wprowadzenie	7
1.1. Podstawy prawne opracowania strategii	7
II. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury	7
2.1 Uczestnicy	7
2.2 Proces uspołeczniania	7
2.3 Słownik pojęć	8
III. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	8
IV. Charakterystyka środowiska społecznego	11
4.1 Krótka charakterystyka Gminy Malbork	11
V. Pozycja strategiczna Gminy Malbork	18
5.1 Analiza SWOT	18
VI. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	22
6.1 Cele główne strategii	22
6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja	23
VII. System aktualizacji strategii	32
Europejski Fundusz Społeczny	34

**OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH – WSPÓŁTWÓRCY STRATEGII.**

1. Adamkowski Mariusz
2. Błachut Michał
3. Chachulska Teresa
4. Dąbrowska Danuta
5. Grad Józef
6. Juskiewicz Henryk
7. Krzemianowski Henryk
8. Krzysztofik Irena
9. Kucman Grzegorz
10. Marchaj Dorota
11. Marciniak Anna
12. Murawski Zbigniew
13. Pawłowska Małgorzata
14. Słończyńska Mirosława
15. Szczuchniak Agnieszka

WPROWADZENIE

1.1. Podstawy prawne opracowania strategii

Gmina Malbork przystąpiła do opracowania strategii na podstawie:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. Nr 64 poz. 593, z dnia 15 kwietnia 2004 roku).

II. UCZESTNICY, PROCES USPOŁECZNIANIA, PROCEDURY

2.1 Uczestnicy

Do prac na budowę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zgłosiło się 15 osób z terenu Gminy Malbork, które wyraziły zainteresowanie w procesie planowania strategicznego. Wśród nich znalazły się osoby będące członkami Rady Gminy, jak również osoby z szeroko pojętej lokalnej społeczności niezwiązane bezpośrednio ze strukturami zarządzania w gminie.

2.2 Proces uspołeczniania

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały na spotkaniach, które odbyły się: 17. marca, 29. marca 2006.

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2.3 Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR¹),

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA PRZYSZŁOŚCI I CEL NADRZĘDNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork **wizję** sformułowano w następujący sposób:

Gmina Malbork jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów, umożliwiającym:

- ***wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo – turystyczno – ekologiczny) ,***
- ***profesjonalną pomoc społeczną,***
- ***nowoczesną edukację,***
- ***profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów uzależnień,***
- ***integrację społeczności lokalnej.***

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

¹ Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Malbork określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

- dokonać dokładnego rozeznania rzeczywistych potrzeb w zakresie pomocy materialnej poszczególnych osób i rodzaju (wskazana pomoc sołtysów, nauczycieli i proboszczów),
- przeprowadzić sondaż w zakresie możliwości zaspokojenia tych potrzeb przez samych zainteresowanych,
- zainicjować i zorganizować działania zmierzające do nauczenia potrzebujących sposób zaspokojenia swoich potrzeb materialnych (dać wędkę, a nie rybę),
- pomoc społeczną kierować tylko tam, gdzie jest ona konieczna, np. przypadki losowe, sytuacje krytyczne, osoby niepełnosprawne,
- dokonać dokładnego rozeznania w zakresie skali i lokalizacji przemocy (cenna pomoc sąsiadów, nauczycieli, księży),
- uświadomić szkodliwość sąsiedzkiej obojętności, fałszywej solidarności,
- uruchomienie telefonu zaufania,
- fachowa pomoc osobom, które doznały przemocy w związku z nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny,
- nacisk na szkolenia z udziałem psychologów i dla pracowników pomocy społecznej,
- aktywna współpraca z organizacjami pomagającymi osobom w rodzinach, w których występuje przemoc,
- bardziej dostępna pomoc psychologiczna dla ofiar przemocy,

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- organizacja szkoleń i pogadanek w szkołach o skutkach nadużywania alkoholu i używania narkotyków z udziałem psychologa, przedstawicieli policji, terapeutów,
- odczyty i prelekcje w świetlicach wiejskich o alkoholizmie i narkomanii z rozpowszechnianiem broszur i ulotek, literatury o w/w tematyce,
- bezwzględne przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- audycje i artykuły w lokalnych mediach na wymienione tematy,
- bezwzględnie karać dilerów narkotyków,
- nakładać sankcje prawno – karne na właścicieli sklepów sprzedających alkohol osobom nieletnim.

EDUKACJA PUBLICZNA

- udostępnienie pomieszczeń szkolnych na zajęcia pozalekcyjne,

- organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci zarówno szkolnych jak i starszych,
- udostępniania i organizowanie zajęć dla osób dorosłych, np. chór, nauka śpiewu, grupy teatralne, taneczne,
- organizowanie kursów i szkoleń w zakresie potrzeb zawodowych i społecznych, np. najnowsza wiedza rolnicza, agroturystyka itp.,
- zajęcia dla rodziców – warsztaty dla rodziców dotyczące problemów z dziećmi,
- podjęcie działań w szkołach w celu współdziałania nauczycieli, rodziców i dzieci w zakresie wychowywania i nauczania.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Malbork, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych społecznej gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Malbork.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

4.1 Krótka charakterystyka Gminy Malbork²

Gmina Malbork jest jedną z 15 gmin wchodzących w skład Żuław Wiślanych. Te leżące w delcie Wisły urodzajne, rolnicze tereny otacza słynący z gotyckiego zamku miasto Malbork. Przez położoną we wschodniej części województwa pomorskiego gminę wiodą szlaki komunikacyjne prowadzące nad Zalew Wiślany i Zatokę Gdańską. Główne atuty gminy Malbork to czyste powietrze, piękne krajobrazy i serdeczni, pracowici ludzie.

Oddalona o 59 km od Gdańska gmina Malbork graniczy z gminami: Nowy Staw, Stare Pole, Stary Targ, Sztum, Miłoradz, Lichnowy. Przeważają granice naturalne, wzdłuż koryt rzek Nogat i Święta. Pozostałe przebiegają wzdłuż rowów melioracyjnych, linii kolejowych i szos.

Gmina Malbork składa się z 16 sołectw: Cisy, Grobelno, Kałdowo Wieś, Kamienica, Kamionka, Kościeleczyki, Kraśniewo, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie, Lasowice Wielkie AgroLawi, Nowa Wieś, Pielica, Stogi, Szawałd, Tragamin i Wielbark.

Gminę zamieszkuje 4.091 osób, w tym 2.046 kobiet i 2.045 mężczyzn. Około 63 % mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, z czego około 75 % to osoby czynne zawodowo, zaś około 25 % to bezrobotni. W gminie dominują osoby posiadające wykształcenie podstawowe i zawodowe. Wykształceniem wyższym legitymuje się około 4 % mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Na terenie gminy funkcjonuje 7 świetlic wiejskich prowadzących stałą działalność. Znajdują się one na wsiach Laskowice Wielkie, Stogi, Tragamin, Szawałd, Cisy, Kraśniewo i Kamienica. Świetlice w tych trzech ostatnich nie prowadzą działalności stałej i funkcjonują na zasadzie odpowiedzialności społecznej. W miarę indywidualnych potrzeb i chęci można w nich skorzystać ze stołu do gry w tenisa stołowego. W pozostałych organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej, okazjonalne spotkania całego środowiska wiejskiego oraz uroczystości rodzinne. Świetlice wiejskie posiadają również salki komputerowe z dostępem do Internetu.

Dzieci z terenu gminy uczęszczają do szkół podstawowych w Laskowicach Wielkich i Nowej Wsi, w których najmłodsi mieszkańcy mają zapewnioną opiekę i możliwość rozwoju. W 2002 roku zostało otworzone Gimnazjum Gminne, w którym utworzono klasy integracyjne. Gimnazjum cieszy się dobrą reputacją w powiecie malborskim co sprawia, że chcą do niego uczęszczać również dzieci spoza terenu gminy.

² Na podstawie folderu *Gmina Malbork*, rok wydania 2005.

Jedną z atrakcji turystycznych gminy są cmentarze, które są świadectwem współistnienia ludności trzech wyznań (katolickiego, ewangelickiego i mennonickiego) na tym terenie. Cmentarz mennonicki w Stogach, którego historia sięga XVII wieku jest jednym z najpiękniejszych cmentarzy mennonickich na Żuławach. Cmentarz podzielony jest na dwie części. W pierwszej była niegdyś kaplica, w drugiej zaś znajduje się część grzebalna będąca najstarszą jego częścią. Cmentarz obejmuje powierzchnię 2,6 ha i jest bogato zadrzewiony. Na terenie gminy funkcjonują do dziś kościoły w Szawałdzie (dawniej ewangelicki), Laskowicach Wielkich, które powstały na początku XIX wieku, a także nowo powstały kościół w Stogach i kaplica w Kraśnieniu.

Całość atrakcji krajoznawczych gminy dopełniają żuławskie domy podcieniowe i zagrody holenderskie w miejscowościach Laskowice Wielkie, Kościeleczyki i Stogi.

4.2 Podstawowe dane statystyczne Gminy Malbork

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne Gminy Malbork.

LP.	DANE	JEDNOSTKA	LATA		
			2003	2004	2005
1	Powierzchnia				
		ha	10.093		
	w tym:				
	Użytki rolne	ha	8.298	8.298	8.308
	Lasy	ha	71	71	79
2	Ludność				
		osoba	4.072	4.091	4.099
	w tym:				
	Młodociani (do lat 14)	osoba	821	833	842
	Osoby starsze (pow. 60 lat)	osoba	562	580	573
3	Osoby fizyczne prowadzące działalność				
		osoba			
4	Struktura przedsiębiorstw				
	Budowlane	sztuki	15	20	29
	Transportowe	sztuki	11	11	15
	Turystyczne	sztuki	1	1	1
	Handlowe - usługowe	sztuki	98	111	127
5	Zasoby mieszkaniowe				
	Komunalne	sztuki	54	53	53
	Powierzchnia użytkowa mieszkań	sztuki	2.720	2.660	2.660
6	Infrastruktura				
	Lokale gastronomiczne, bary	sztuki	1	1	2
	Miejsca noclegowe (agroturystyka)	sztuki	0	2	2

Źródło: Urząd Gminy Malbork

Tabela 2. Struktura szkół w Gminie Malbork.

	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA NAUCZYCIELI
SZKOŁY PODSTAWOWE	2	210	24
GIMNAZJUM	1	222	26

Źródło: Urząd Gminy Malbork

Tabela 3. *Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku.*

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓŁEM	KOBIETY
2003 rok	4.072	2.009
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	1.304	682
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	2.237	1.001
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	531	326
2004 rok	4.091	1.978
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	1.323	645
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	2.224	997
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	544	336
2005 rok	4.099	2.018
Wiek przedprodukcyjny (0 - 19 lat)	1.215	592
Wiek produkcyjny (20 – K60/M65)	2.472	1.181
Wiek poprodukcyjny (powyżej K60/M65)	412	245

Źródło: Urząd Gminy Malbork

Tabela 4. *Bezrobotni w Gminie Malborku.*

	2003 ROK		2004 ROK		2005 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	491	258	482	259	411	239
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	81	30	64	31	53	24
ABSOLWENCI*	16	9	Brak danych	Brak danych	16**	10**

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Malbork

* w związku z wejściem nowej Ustawy z dnia 20 kwietnia o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, od dnia 01.06.2004 nie występuje definicja absolwent

** osoby bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Tabela 5. Bezrobotni – według wykształcenia.

LATA	GIMNAZJA I PONIŻEJ		ZASADNICZE ZAWODOWE		ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE		WYŻSZE	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
2003	216	107	188	94	17	12	65	42	5	3
2004	222	108	172	91	15	13	66	43	7	4
2005	180	97	155	86	12	12	59	41	5	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Malbork

Tabela 6. Bezrobotni - struktura wieku.

LATA	OGÓŁEM	18 - 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 – 65*	
		OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY	OGÓŁ	KOBIETY
2003	491	123	69	151	85	120	62	89	40	8	2
2004	482	114	64	147	87	108	61	100	43	13	4
2005	411	102	59	121	79	87	56	85	42	16	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Malbork

* w przypadku kobiet 55 – 59 lat

Tabela 7. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW
	2004 rok			2005 rok		
UBÓSTWO	300	1.332	32,55	220	986	24,05
SIEROCTWO	4	12	0,29	4	12	0,29
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	7	33	0,80	5	39	0,95
BEZDOMNOŚĆ	4	5	0,12	4	12	0,29
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	33	113	2,76	21	69	1,68
BEZRADNOŚĆ	82	556	13,59	57	342	8,34
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	22	63	1,54	7	22	0,54
ALKOHOLIZM	33	171	4,18	25	124	3,02
NARKOMANIA	-	-		-	-	
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	2	10	0,24	3	10	0,24

Źródło: Urząd Gminy Malbork

Tabela 8. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2003 ROK	2004 ROK	2005 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC OGÓŁEM	499	502	412
W TYM ZADANIA WŁASNE	402	466	410
W TYM ZADANIA ZLECONE	175	49	17
LICZBA RODZIN	275	383	232
LICZBA OSÓB W RODZINACH	1.189	1.577	917

Źródło: Urząd Gminy Malbork

V. POZYCJA STRATEGICZNA GMINY MALBORK

5.1 Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Malbork ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT (SKALA 1-5)

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- dobrze wykształcona kadra Ośrodka Pomocy Społecznej, - dobrze wyposażone biuro i zaplecze gospodarcze, - bardzo dobra współpraca z innymi instytucjami: policją, kuratorami, sądem, Powiatowym Centrum Pomocy rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, pedagogami szkolnymi, - opieka nad osobami w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym) w miejscu zamieszkania.	4	- długo trwałe bezrobocie,	5
	4	- niski poziom wykształcenia,	5
		- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,	4
		- niezaradność życiowa,	4
	5	- mała ilość zakładów pracy na terenie gminy i miasta Malbork,	5
	5	- brak psychologa i prawnika,	5
		- słaba współpraca z komornikami.	4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej.	4	- dzieci powielają negatywne wzorce rodziców,	4
		- niestabilne prawo.	4

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- dobrze przygotowani członkowie komisji, - akceptacja władz samorządowych i społeczeństwa dla działań komisji, - dobrze rozeznane środowisko w zakresie problemów uzależnień, - dobra współpraca z instytucjami pomocowymi i oświatowymi oraz z policją.	4 4 4 5	- niskie kwalifikacje zawodowe lub brak kwalifikacji u osób z problem uzależnień, - brak świetlic socjoterapeutycznych, - brak Punktu Konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i narkomani, - brak komplementarnych działań ograniczających przemoc domową.	4 5 5 5
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- nawiązanie współpracy z proboszczami, kołem gospodyń wiejskich, Ośrodki Pomocy Społecznej, - możliwość pozyskania środków na działalność terapeutyczną w świetlicach, - rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy.	4 4 3	- brak aktywnej polityki państwa promującej rozwój przedsiębiorczości, - łatwa dostępność do środków odurzających i alkoholu, - społeczne przyzwolenie na picie alkoholu.	4 4 5

EDUKACJA PUBLICZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- wykwalifikowana kadra pedagogiczna, - mało liczne oddziały, - klasy integracyjne w Gimnazjum, - opieka pedagogiczna we wszystkich szkołach, - szkoła (gimnazjum) jest dobrze przystosowana dla uczniów niepełnosprawnych, - świetlice działające we wszystkich szkołach, - możliwość uczestniczenia uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych i terapii pedagogicznej, - dostępność do zajęć pozalekcyjnych – basen, kawiarenka internetowa, - integracja uczniów z dysfunkcjami z pozostałymi uczniami.	5 4 5 5 5 3 5 4 4	- brak sali gimnastycznej w gimnazjum, - bariery architektoniczne w szkołach podstawowych, - ze względu na dowozy ograniczone możliwości dostępu do zajęć pozalekcyjnych dla niektórych grup społecznych, - brak monitoringu na terenie szkoły, - występowanie wśród uczniów zachowań agresywnych, dewastacja mienia szkolnego, - niski poziom zainteresowań i umiejętności życiowych uczniów ze względu na zaniedbania środowiskowe.	5 4 4 3 4 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
- właściwa realizacja treści programowych oraz indywidualizacja pracy z uczniem, - możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach staży Unii Europejskiej.	5 4	- ograniczenia prawno-formalne możliwości tworzenia klas integracyjnych w szkołach podstawowych.	4

VI. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

6.1 Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla czterech obszarów:

1. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.
3. Edukacja publiczna.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

- dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

- dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

PROBLEM

Długo trwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia mieszkańców Gminy, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niezaradność życiowa, mała ilość zakładów pracy na terenie gminy i miasta Malbork, brak psychologa i prawnika, słaba współpraca z komornikami

DZIAŁANIA

1. Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla osób w sytuacji kryzysowej, dziennych domów pobytu, jadłodajni.
2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.
3. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.
4. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
5. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywania bezradności społecznej.
7. Inspirowanie jednostek samorządu terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.
8. Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.
9. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
10. Opracowanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej.

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE**CEL GŁÓWNY**

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla osób w sytuacji kryzysowej, dziennych domów pobytu, jadłodajni.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.	2006 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.	2006 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2006 – 2015	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety

5	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2006 - 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
6	Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywania bezradności społecznej.	2006 - 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy
7	Inspirowanie jednostek samorządu terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.	2006 - 2007	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Społeczność lokalna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
8	Współtworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.	2006 - 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9	Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.	2006 - 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Opracowanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej.	2006 - 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Ankiety

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak wyspecjalizowanych struktur (zespołów) do rozwiązywania poszczególnych typów problemów, środowisko niewydolne wychowawczo, niskie kwalifikacje zawodowe lub brak kwalifikacji u osób z problem uzależnień, brak świetlic socjoterapeutycznych, brak Punktu Konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii,

DZIAŁANIA

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.
3. Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
5. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.
6. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych z programem pomocy psychologicznej.
7. Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.
8. Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.
9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
10. Opracowanie i wydawanie ulotek promujący zdrowy styl życia.
11. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.
12. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
13. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomani oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII**CEL GŁÓWNY**

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Gminy, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.	2006 – 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
3	Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	Urząd Gminy, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
4	Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.	2006	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
5	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

6	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej.	2006 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, oświata	Urząd Gminy
7	Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.	2006 – 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
9	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.	2006 – 2007	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
10	Opracowanie i wydawanie ulotek promujących zdrowy styl życia.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
11	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ankiety
12	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
13	Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomani oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.	2006 – 2015	Budżet Gminy fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

PROBLEM

Brak sali gimnastycznej w gimnazjum, bariery architektoniczne w szkołach podstawowych, ze względu na dowozy ograniczone możliwości dostępu do zajęć pozalekcyjnych dla niektórych grup społecznych, brak monitoringu na terenie szkoły, występowanie wśród uczniów zachowań agresywnych, dewastacja mienia szkolnego, niski poziom zainteresowań i umiejętności życiowych uczniów ze względu na zaniedbania środowiskowe.

DZIAŁANIA

1. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.
2. Dopuszczenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
3. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno - oświatowych.
4. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
6. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
7. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.
8. Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.
9. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.

EDUKACJA PUBLICZNA**CEL GŁÓWNY**

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza oświatowa	Urząd Gminy
2	Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2006 – 2007	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
3	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowo – kulturalnych.	2006 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Większy dostęp do oświaty	Urząd Gminy
4	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	2006 – 2010	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
5	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy

6	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
7	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej dla dzieci i dorosłych placówkach oświatowych.	2006 – 2007	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Gminy
8	Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych i rewalidacyjnych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
9	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.	2006 – 2015	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

VII. SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Wprawdzie strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe – w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Najczęściej, ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu modyfikacjom poddajemy zapisy w części operacyjnej strategii. Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego procesu, jaki towarzyszył tworzeniu strategii, powtarzanym w cyklach pięcioletnich. Weryfikacja ta w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii zwłaszcza jej nie zrealizowanej części. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, w których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców zawartych w wizji, celu nadrzędnym oraz w celach głównych, te bowiem elementy strategii zmianom i modyfikacjom nie powinny być poddawane.

Wybrane informacje, ważne dla realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W POLSCE

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz rocznych wytycznych w sprawie zatrudnienia. Środki EFS przeznaczone są także na realizację Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL ukierunkowanej na przeciwdziałanie dyskryminacji i zwalczanie nierówności szans na rynku pracy.

Obszary wsparcia EFS

Priorytety EFS realizowane są w ramach pięciu *obszarów wsparcia*, które określają zakres działań mogących otrzymać wsparcie ze strony EFS. Obejmują one:

1. **Aktywną politykę rynku pracy** mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ułatwianie ponownej integracji z rynkiem pracy długotrwale bezrobotnych, a także wspieranie integracji zawodowej ludzi młodych oraz osób powracających na rynek pracy po okresie nieobecności na nim.
2. **Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego** mające na celu ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego. Skierowane jest ono do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie potrafią samodzielnie odnaleźć się na rynku pracy, nie potrafią rozwiązać osobistych i zawodowych problemów korzystając długotrwale w sposób bierny ze świadczeń pomocy społecznej.
3. **Kształcenie ustawiczne** mające na celu ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy, podwyższenie i utrzymanie potencjału zatrudnieniowego osób oraz promowanie mobilności zawodowej, poprzez zwiększanie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa.
4. **Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości** poprzez promocję wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji do zmiennych warunków rynku pracy kadry pracowniczej, popieranie innowacyjności i potencjału adaptacyjnego w zakresie organizacji pracy, rozwijanie przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii.

5. **Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy**, włącznie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększeniem dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działania zakładające zmniejszenie dysproporcji, których podstawą jest dyskryminacja ze względu na płeć zarówno w ramach pionowych, jak i poziomych struktur rynku pracy.

Ponadto, w ramach EFS wspierane są kwestie horyzontalne (wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków) dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju.

Podejmowane działania z zakresu **rozwoju lokalnego** mają przyczynić się, między innymi, do wzmocnienia więzi wewnętrznej wspólnot lokalnych, poprawy jakości życia społeczności oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców i władz lokalnych w rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez realizację działań opartych na zasadzie partnerstwa.

Kwestia równości szans stanowi istotny element wszystkich realizowanych działań. Odnosi się ona w szczególności do promowania równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, do wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych.

Rozwój **społeczeństwa informacyjnego** oznacza działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

Zrównoważony rozwój oznacza rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Celem generalnym SPO RZL jest **„budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy”**. Celem szczegółowym programu jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

SPO RZL będzie realizował powyższe cele poprzez działania określone w trzech Priorytetach:

⇒ **Priorytet I: Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna,**

⇒ **Priorytet II: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy,**

⇒ **Priorytet III: Pomoc techniczna.**

Poniżej przydatne adresy:

Linki polskie	
Euro Info Centre	www.euroinfo.org.pl
Euro PAP	www.euro.pap.net.pl/cgi-bin/europap.pl
Europejski Fundusz Społeczny	www.efs.gov.pl
Krajowy Serwis Głównego Negocjatora	www.negocjacje.gov.pl
Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw	www.ksu.parp.gov.pl
Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu	www.menis.gov.pl
Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu	www.fundusze-ue.menis.gov.pl
Ministerstwo Finansów	www.mf.gov.pl
Ministerstwo Gospodarki i Pracy	www.efs.gov.pl
Ministerstwo Gospodarki i Pracy	www.mpip.gov.pl , www.mg.gov.pl
Ministerstwo Spraw Zagranicznych	www.msz.gov.pl
Ochotnicze Hufce Pracy	www.ohp.pl
Ośrodek Informacji i Dokumentacji Europejskiej Kancelarii Sejmu	www.oide.sejm.gov.pl
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	www.pfron.org.pl
Pełnomocnik Rządu ds. Informacji o Unii Europejskiej	www.infoeuropa.gov.pl
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	www.parp.gov.pl
Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce	www.europa.delpol.pl
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej	www.ukie.gov.pl
Urząd Służby Cywilnej	www.usc.gov.pl
Urząd Zamówień Publicznych	www.uzp.gov.pl
Urzędy Pracy	www.praca.gov.pl
Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	www.wup.gdansk.pl
Linki zagraniczne	
Komisja Europejska	www.europa.eu.int
Komisja Europejska: EFS i kwestie zatrudnienia	www.europa.eu.int/pol/socio/index_en.htm
Parlament Europejski	www.europarl.eu.int
Rada Unii Europejskiej	www.ue.eu.int
Eurointernet	www.euwebring.org
EFS w Wielkiej Brytanii	www.esfnews.org.pl
Reprezentacja Komisji Europejskiej w Polsce	www.europa.delpol.pl

Informacje o programach operacyjnych i poszczególnych działaniach:			
Nazwa programu	Nazwa działania	Instytucja Wdrażająca	Adres, www, telefon
SPO RZL		Instytucja Wdrażająca	Adres, www, telefon
Działanie 1.1	Rozwój i modernizacja instrumentów rynku pracy.	Departament Wdrażania EFS MGIP	www.efs.gov.pl Punkt Informacyjny Funduszy Strukturalnych Ministerstwa Gospodarki i Pracy punktinformacyjny@mg.gov.pl wdrazanieEFS@mpips.gov.pl
Działanie 1.5	Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.		
Działanie 1.6	Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.		
Działanie 1.4	Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Al. Jana Pawła II nr 13 00-828 Warszawa tel: 0 22 816 22 62, 652 90 25, 652 90 26 efs@pfron.org.pl
		WUP Gdańsk	ul. Na Stoku 50 80-874 Gdańsk tel: 0 58 326 18 23 /26 efs@wup.gdansk.pl
		WUP Olsztyn	ul. Głowackiego 28 10-448 Olsztyn tel: 0 89 522 79 55 daniel@up.gov.pl e.poplawska@up.gov.pl
		UM Woj. Warmińsko-Mazurskiego Departament Polityki Regionalnej	Al. J. Piłsudskiego 7/9 10-959 Olsztyn tel: 0 89 523 27 89 fax: 0 89 523 26 09 dpr@warmia.mazury.pl
SPO WKP			
Działanie 1.1	Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw.	PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ul. Pańska 81/83 00-834 Warszawa tel: 0 22 432 89 91, 432 89 92, 0 801 33 22 02 info@parp.gov.pl
Działanie 1.2	Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw (fundusze mikropożyczkowe, doradczeniowe i fundusze seed capital).	PARP	
Działanie 2.1	Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo.	PARP	
Działanie 2.3	Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje	PARP	
Działanie 1.3	Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm (parki przemysłowe i naukowo-technologiczne, inkubatory technologiczne, w tym przedsiębiorczości akademickiej)	Agencja Rozwoju Przemysłu SA	http://www.arp.pl/
Działanie 1.4	Wzmocnienie współpracy pomiędzy sferą badawczą a gospodarką	Ministerstwo Nauki i Informatyzacji	http://www.mnii.gov.pl/
Działanie 1.5	Ułatwienie dostępu przedsiębiorcom do informacji i usług publicznych on-line)	Ministerstwo Nauki i Informatyzacji	

Działanie 2.4	Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	http://www.nfosigw.gov.pl/
Poddziałanie 2.2.1	Wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej przedsiębiorstw (nowe inwestycje)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Instrumentów Finansowych	http://www.mgip.gov.pl/
Poddziałanie 2.2.2	Internacjonalizacja	Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Inwestycji Zagranicznych i Promocji Eksportu	http://www.mgip.gov.pl/
PO-PT	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Pomoc techniczna Instytucja Zarządzająca Podstawami Wsparcia Wspólnoty	Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej Ministerstwo Gospodarki i Pracy	Sebastian Stępnicki tel: 0 22 693 48 58 fax: 0 22 661 91 45 sebastian.stepnicki@mg.gov.pl Kamil Ślebocki tel: 0 22 693 48 57 fax: 0 22 661 91 45 kamil.slebocki@mg.gov.pl Michał Ziętara tel: 0 22 661 89 06 fax: 0 22 661 91 45 michal.zietara@mg.gov.pl
SPO-ROL		Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	www.minrol.gov.pl K.Laskowska@minrol.gov.pl